

Årsplan Naturfag 2019–2020

Årstrinn: 9. årstrinn

Lærer: Torbjørn Stordalen–Søndenå

Akersveien 4, 0177 OSLO

Tlf: 23 29 25 00

Kapittel	Mål i læreplanen	I praksis: Dette skal eleven lære om ...	Ca. tid på året
Kapittel 1 Lys, syn og farge	<ul style="list-style-type: none"> gjennomføre forsøk med lys, syn og farger, beskrive og forklare resultatene (<i>Fenomener og stoffer</i>) formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport (<i>Forskerspiren</i>) innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk (<i>Forskerspiren</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Hva lys og farger er. Hvordan synet ditt fungerer. Hvordan du kan gjøre enkle forsøk med ditt eget syn og kunne forklare resultatene.	August/ September

<p>Kapittel 2 Cellene – levende fabrikker</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive oppbygningen av dyre- og planteceller og forklare hovedtrekkene i fotosyntese og celleånding (<i>Mangfold i naturen</i>) • formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport (<i>Forskerspiren</i>) • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk (<i>Forskerspiren</i>) • skrive forklarende og argumenterende tekster med referanser til relevante kilder, vurdere kvaliteten ved egne og andres tekster og revidere tekstene (<i>Forskerspiren</i>) • forklare betydningen av å se etter sammenhenger mellom årsak og virkning og forklare hvorfor argumentering, uenighet og publisering er viktig i naturvitenskapen (<i>Forskerspiren</i>) • identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk (<i>Forskerspiren</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva planteceller og dyreceller består av. • Hvordan noen celler kan bruke lys til å lage sukker (fotosyntesen). • Hvordan cellene kan bruke sukker til å skaffe seg annen energi (celleåndingen). 	<p>September/ Oktober</p>
<p>Kapittel 3 Nerver og hormoner – kommunikasjon i kroppen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive nervesystemet og hormonsystemet og forklare hvordan de styrer prosesser i kroppen (<i>Kropp og helse</i>) • formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport (<i>Forskerspiren</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan en nervecelle virker, og hvordan nervesystemet er bygd opp. • Hvordan kroppen blir styrt av hjernen og nervene. • Hva hormoner er, hvordan de virker, og hvor de blir produsert. 	<p>Oktober/ November</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk (<i>Forskerspiren</i>) • skrive forklarende og argumenterende tekster med referanser til relevante kilder, vurdere kvaliteten ved egne og andres tekster og revidere tekstene (<i>Forskerspiren</i>) • forklare betydningen av å se etter sammenhenger mellom årsak og virkning, og forklare hvorfor argumentering, uenighet og publisering er viktig i naturvitenskapen (<i>Forskerspiren</i>) • identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk (<i>Forskerspiren</i>) 		
Kapittel 4 Kjemi i hverdagen	<ul style="list-style-type: none"> • undersøke egenskaper til noen stoffer fra hverdagen og gjøre enkle beregninger knyttet til fortynning av løsninger (<i>Fenomener og stoffer</i>) • undersøke og klassifisere rene stoffer og stoffblandinger etter løselighet i vann, brennbarhet og sure og basiske egenskaper (<i>Fenomener og stoffer</i>) • planlegge og gjennomføre forsøk med påvisningsreaksjoner, separasjon av stoffer i en blanding og analyse av ukjent stoff (<i>Fenomener og stoffer</i>) • formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport (<i>Forskerspiren</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva det vil si at en løsning er sterk eller svak, og hvordan vi kan fortynne løsninger. • Hvordan vi kan regne ut hvor sterk en løsning er etter at vi har fortynnet den. • Hva som kjennetegner sure og basiske løsninger. • Hvordan vi kan finne ut mest mulig om et stoff ved å undersøke løselighet i vann, og hvor surt eller basisk det er. 	Desember/ Januar

	<ul style="list-style-type: none"> • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk (Forskerspiren) 		
Kapittel 7 Sex – og det som skjer etterpå	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive kort fosterutviklingen og hvordan en fødsel foregår (Kropp og helse) • formulere og drøfte problemstillinger knyttet til seksualitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet, grensesetting og respekt, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon og abort (Kropp og helse) • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk (Forskerspiren) • identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk (Forskerspiren) 	<ul style="list-style-type: none"> • Å reflektere over og kunne snakke om temaer som seksualitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet, grensesetting og seksuell debut. • Hva vi mener med begrepene sexpress, seksuelle overgrep og voldtekt. • Ulike former for seksuell glede. • Hvordan du kan beskytte deg mot seksuelt overførbare infeksjoner og uønsket graviditet. • Hvordan befruktning, fosterutvikling og fødsel foregår, og hvordan et svangerskap kan bli avbrutt. 	Februar/Mars

<p>Kapittel 5 Energi – det som får ting til å skje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forklare hvordan vi kan produsere elektrisk energi fra fornybare og ikke-fornybare energikilder, og diskutere hvilke miljøeffekter som følger med ulike måter å produsere energi på <i>(Fenomener og stoffer)</i> • Gjøre forsøk og enkle beregninger med arbeid, energi og effekt <i>(Fenomener og stoffer)</i> • formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport <i>(Forskerspiren)</i> • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk <i>(Forskerspiren)</i> • identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk <i>(Forskerspiren)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vi kan produsere elektrisk energi fra fornybare og ikke-fornybare energikilder • Hvilke miljøeffekter som følger av ulike måter å produsere energi på. • Å gjøre forsøk og enkle beregninger med arbeid, energi og effekt. 	<p>Mars/April</p>
<p>Kapittel 6 Fart, akselerasjon og møtet med veggen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for begrepene fart og akselerasjon, måle størrelsene med enkle hjelpemidler og gi eksempler på hvordan kraft er knyttet til akselerasjon <i>(Fenomener og stoffer)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva fart, akselerasjon, masse og kraft er, og hvordan de måles. • Hvordan kraft er knyttet til akselerasjon. • Hvordan trafiksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker. 	<p>Mai/Juni</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for hvordan trafiksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker <i>(Fenomener og stoffer)</i> • formulere testbare hypoteser, planlegge og gjennomføre undersøkelser av dem og diskutere observasjoner og resultater i en rapport <i>(Forskerspiren)</i> • innhente og bearbeide naturfaglige data, gjøre beregninger og framstille resultater grafisk <i>(Forskerspiren)</i> • identifisere naturfaglige argumenter, fakta og påstander i tekster og grafikk fra aviser, brosjyrer og andre medier, og vurdere innholdet kritisk <i>(Forskerspiren)</i>		
--	---	--	--